

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/4 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 15 fr., 1/2 an
9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în tie care
Sămbătă

Unirea

Insertiuni:

Un sir garmoud:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 23 Ianuar 1909.****Numărul 3.****Iarăș Congrua.**

Proiectul de lege al Domnului ministru de culte Apponyi, relativ la regularea congruei preoțești, nu poate mulțumi pe nici una dintre bisericile din patrie.

E drept, că dispozițiunile lui nu sunt pe o formă de apăsătoare pentru toate bisericile și confesiunile, dar la prima privire poate să se convingă ori și cine, că legea aceasta în forma proiectată, trebuie să întâmpine opoziție din partea tuturor bisericilor și confesiunilor din țară și că dacă totuși se va ridică la putere de lege în forma aceasta, atunci vom avea încă o lege, pentru modificarea căreia, vor avea să lucreze din toate puterile toți factorii bisericilor și confesiunilor din patrie.

Mai ales §. 4 al proiectului îl aflăm de vătămător pentru auctoritățile bisericești, încât nu ne putem închipui, ca el să fie acceptat cu liniște din partea nici unei biserici. El vatămă cele mai elementare principii canonice și distruge toată disciplina și obedița clerului și

nimicește legătura și încrederea dintre preoțime și auctoritatea supremă bisericească. Paragraful acesta destramă coerența aceea, care singură poate asigura bisericii libertatea, independența și puterea de a-și împlini chemarea sublimă și importantă după principiile și învățăturile dumnezeiești și după sfintele canoane, statorite în decursul timpurilor, în consonanță cu spiritul și chemarea bisericii.

Dar așa se vede, că Domnului Apponyi și cetei francmasonilor, cari îl inspiră, nu le trebuie o biserică conștie de scopurile și de drepturile sale, o biserică plină de putere, care împlinindu-și chemarea între marginile legilor țării, dar în spiritul și pe temeiul constituțiunii ei proprii, — să fie și statului un puternic ajutor întru promovarea bunăstării temporale a cetățenilor, ci îi trebuie o biserică încătușată, o biserică lipsită de auctoritate și de libertatea de acțiune și de inițiativă, o biserică aservită, care să nu poată face alta, decât să asculte și să îplinească poruncile, ce i-le va primi din îndurarea Domnului Ministru, chiar și atunci, când po-

runcile acele vor fi contrare credinței și sfintelor canoane.

O astfel de biserică însă, va putea fi bună numai ca mijloc spre a ajunge anumite scopuri politice, eventual ca mijloc sigur de cîrșire la alegeri, dar nici decât nu va putea fi o biserică conștie de drepturile și datorințele sale, care să fie și statului adevărat sprijin.

Iată, de ce credem tare, că mai ales paragraful acesta va întâmpina cea mai înversunată opoziție din partea bisericii.

Până acum ce e drept, mai ales din partea bisericii romano-catolice, — dela care cu drept cuvânt așteptam, — nu am aflat să se fi făcut proteste principiare în contra proiectului Domnului Apponyi, abstrăgînd dela pornirea — destul de puternică — de a se urcă salariul fundamental mult preste măsura prevăzută în acest proiect.

Se poate, că bisericile așa numite „patriotice,” să se legene în speranța, că ghimpii acestui paragraf sunt destinați numai pentru bisericile și confesiunile „nepatriotice” și în special pentru noi români.

FOIȚĂ.**Doamna Vlad.**

— de Fr. Herezeg. —

Doamna aceasta a ajuns în coliziune cu — ideea de stat magiar. Cazul îmi este puțin cunoscut deși a fost tratat pe larg în jurnalistică. După cât îmi aduc aminte, amintita Doamnă s'a exprimat în mod vătămător despre unguri, cu prilejul unui examen școlar. Cât pentru motivul imediat al acestei erupțiuni, cred că nu e nevoie de al scrută. Dacă cineva e soția deputatului naționalist Aurel Vlad, pe care educațiunea, convingerea, ambiția și chemarea îl indeamnă să lupte în potruva eghemoniei magiare — nu poate avea ceva părere bună despre magiari. Căci feminism încoace feminism încolo, eu zău nu am văzut încă o nevestă cum să cade, care să aibă alte vederi politice, decât acele ale bărbatului său. Și dacă Dna Vlad nu simpatizează cu statul magiar, e un lucru cu

care trebuie să se împace statul însuși, dacă l'a primit pe Dnul Aurel Vlad ca reprezentant al unei direcții politice. Greșala a fost că Dna Vlad își exprimă antipatia într'un loc nepotrivit și într-o formă deasemenea nepotrivită.

Prin aceasta comite delict, după părerea unora, împotriva ideii naționale, iar după părerea altora numai împotriva demnității bunului simț internațional. În privința aceasta părerile pot diferă, căci acel ce recunoaște pe femei în politică, trebuie să recunoască, ca un neplăcut adaus, și manierele suffragetelor. Cred, că Aurel Vlad care e un om cuminte, la început nice nu a fost prea încântat de improvizăția politică a stimatei sale Doamne. Un bun cap de familie însă plătește geamurile vecinilor pe cari le sparg copiii lui, și răspunde pentru cuvintele nevestei sale, dacă acestea provoacă furtună.

Acum însă apare puterea de stat magiar. Puterea de stat bineînțeles are natura de elefant, și aceasta nu numai la noi, ci

în ori care stat din lume. Adese nu simțește sulilele de fier cari i-să împlântă în piele, dar să infuriază dacă-i intră în nas vre-un țînțar, și smulge arbori din rădăcină. Statul are degete de elefant, așa în cât sau nu poate prinde subtilitățile, sau le zdrobește.

Dnul deputat Vlad cu mai mulți împreună, organizează și conduc lupta îndărătnică împotriva ideii de stat magiar. Fiindcă aceasta să întâmplă în cadrele formalităților, statul, e nevoit să sufere în trupul său sulita de fier, și remunerează și îmbărbătează pe adversarii lui cu auctoritatea de deputat și cu leafă. Legea e lege. Stimata Dna Vlad într'un moment aprins, scapă un picur din veninul pe care îl pregătește bărbatul său cu hectolitră și puterea de stat o condamnă la temniță de o lună. Și aceasta e lege.

În sine e foarte deprimător gândul, că simțul național e așa de primitiv și brusc exprimat în propriile lui legi. Îndată ce o idee să strecură prin paragrafi de lege, conținutul ei dispare, rămânând numai formalitatea goală.

Atâta naivitate însă noi nu putem presupune în nici unul dintre episcopii interesați, pentru că cine nu-și aduce aminte, că convingerile și direcțiunile dominante politice, se schimbă foarte repede, așa încât mai ales între împrejurările politice dela noi, poate chiar mai curând, decât s'ar putea prevedea, ghimpia aceștia să fie îndreptați în contra actualilor „patrioți,” — presupunând cu toată bunăvoința, că nu o va face aceasta chiar Dl Apponyi.

Admitem de altă parte că paragraful acesta 4 ne privește în locul prim pe noi Români.

Atât din cuprinsul paragrafului acestuia, cât și din cele desfășurate în Nr. 51 dela 26 Decembrie 1908 al acestei foi, se poate convinge ori și cine, că proiectul acesta ca și alte legi ale Dlui Apponyi este fructul aceluia șovinism bolnav, care să nutrește din scrisese descreeate ale jurnaliștilor vânători de senzații și de alte câștiguri. Altă explicație nu putem afla pentru a pricepe monstruoșitatea acestui proiect, pentru că nu putem admite, ca el să izvorească din o adevărată și temeinică cunostință a lipselor și împrejurărilor acestei țări. — Alt cum nu putem pricepe cum se poate, ca o lege destinată a regulă și statornici anumite stări de drept, — în loc să o facă aceasta, — asigură

Dlui ministru putere discreționară și nețărmită pe cum se prevede în §§ 3 și 4 ai acestui proiect. În loc de ordine de drept, obligatoare și liniștitoare pentru toți, — proiectul acesta asigură Dlui ministru drepturi și putere discreționară și arbitrară atât de mare, încât față cu aceasta, autoritatea, demnitatea și claritatea, cari sunt notele unei legi, — în proiectul acesta dispar în mod rușinos.

Și când cu mahnirea cetățeanului credincios și conștiu de aceea, că își împlinește toate datorințele față de patrie, — trebuie să constatăm, că toată elasticitatea și toate dispozițiile injurioase ale acestui proiect sunt îndreptate fără nici o rezervă și în mod evident în contra bisericii și a Clerului nostru român, protestăm cu toată hotărârea în contra nedreptății, ce ni-se face, și trebuie să mărturisim, că proiectul de congruă al Dlui Apponyi stă pe un nivel iuridic și moral foarte inferior.

De aceea nu ne îndoim, că toți cei interesați vor lupta de cu bună vreme pentru ca pe cât e posibil să modifice și îndrepte proiectul de congruă în părțile lui vătămătoare.

În gândul acesta salutăm cu omagiu și recunoștință fiească pe Escelenția Sa înțeleptul nostru

Mitropolit și pe Ilustrii Episcopi ai provinciei noastre bisericești din privilegiul conferinței, ce au ținut-o în afacerea aceasta atât de importantă, fiind deplin siguri și liniștiți, că din partea Lor s'a făcut și se face totul, ce servește spre asigurarea intereselor sfintei biserici.

De încheiere aducem aminte Dlui Apponyi de o ilustrațiune, ce a apărut într'o foaie umoristică pe timpul Kulturkampfului din Germania. Eră depins Bismarck lovind cu ciocanul în pereții unei biserici. Trecând pe acolo satana, l'a întrebat, ce face? Bismarck i-a răspuns, că vrea să strice biserica. Atunci i-a zis satana: în zădar te ostenești, că eu is mai tare de cât tine și totuși de 2000 de ani imi e zadarnică osteneala aceasta.

Să se știe, că cel ce să întovărășește cu satana poate să pățească mai rău de cât Bismarck.

„Deutsches Volksblatt“ și noi.

Constatăm cu bucurie că marele ziar vienez „Deutsches Volksblatt“ se ocupă în doi numeri mai noi și de afacerile noastre și încă în chip așa de simpatic, cât trebuie să-i fim recunoscători. Așa în nrul dela 12 crt. sub titlul: „Un proces interesant,” scrie despre procesul lui „Deșteaptă-te Române,” relevând ținuta bărbătească a dnei Dr. Szabo. Iar în nrul dela 14 crt. sub titlul: „Episcopatul român și reforma electorală” remarcă cu frumoase cuvinte circulara Mitropolitului

Doamna Vlad a fost judecată așa dar la temniță. Ce zice la aceasta societatea? Dacă i-am înțeles bine cuvântul în zilele trecute să întreba, că unde își va îndeplini pedeapsa Doamna cea frumoasă, în Segedin sau în Vaț? În societate de prizonieri bărbați și sub supraveghierea pandurilor? Iată din întrebarea aceasta transpiră ceva picanterie.

Fiind și eu un mic atom din mulțimea pe care o numim societate, i-mi ridic cuvântul meu de protest.

În duelul politic pe care îl poartă puterea de stat în contra unei femei române, simpatia mea nu este pentru puterea de stat.

Cum, domnilor, am ajuns să închidem și pe femeile, cari fac politică? Ele aruncă oale în capul gardei și garda răspunde cu împușcături? Pentru aceasta avem noi arme? E o națiune cavalerască aceasta? Să mi-se ierte, dar atacarea mi-se pare foarte odioasă.

Nu vorbesc dintr'un cavalerism sentimental, ci am convingerea, că politica națională magiară, care a dat destule greșuri, acum săvârșește cea mai mare prostie.

Politica nu are decât o singură îndreptărire: folosul statului. Și orice s'ar spune, judecătorii încă fac politică, când judecă asupra delictelor politice. Puterea, stricteța și neîndurarea pot fi folosite din punct de vedere politic. Dacă însă statul își ridică spada față de femeile, cari fac politică, trebuie să fie deosebit de calm și atent,

căci foarte ușor își poate știrbi propria lui autoritate dând prilej să se vorbească, că e slab, tiran și necavaleresc.

Iar luxul necavalerismului nu și-l pot îngădui decât națiunile cele mai puternice.

Mi-ar plăcea să pun întrebarea: oare pedepsirea doamnei Vlad poate avea influință bună în politica naționalităților? Observați numai atitudinea românilor dincoaci și dincolo de munți! Deja au adunat toate celea trebuitoare pentru a o canoniza de martiră.

Pressa lor ultraistă și publicul lor ușor crezător, va face din ea o Teleki Blanka sau o Zrinyi Ilona a românilor, sau mai știu eu ce.

Și e vorbă de o femeie, care a spus un singur lucru aspru. Numele Dnei Vlad va fi o armă veninoasă în mâna agitatorilor, care va trăi și după decenii încă. Nici chiar un român moderat, care iartă totul magiarimeii, nu va putea uita acest lucru.

Ce vor face din cazul doamnei Vlad în străinătate! Mai ales în Anglia! Anglezii i-au dat cu piciorul lui Haynau, nu pentru că a spânzurat pe generalii unguri, ci pentru că a bătut cu vergi pe unguroaice.

Cineva ar putea zice: e deosebire între temnița de stat și între vergi. Este fără îndoială, dar ce mică va fi aceia diferență, când cazul doamnei Vlad va ajunge la cunoștința străinătății. În România trăesc oameni foarte venerabili, cari — mulțumită informațiunilor din Ardeal — sunt firm con-

vinși, că temnița de stat din Vaț e mai îngrozitoare, ca aceia a republicei venețiene, sau a fortăreții din Spielberg.

Societatea magiară ar trebui să se miște acum ori niciodată. Un meeting, care ar enunță, că nu vrem să luptăm împotriva femeilor, și care ar aduna subscripții pentru agratierea doamnei Vlad, ar fi mai folositor pentru bunul nume al națiunii, și pentru desvoltarea chestiei naționalităților, decât zece mii de discursuri parlamentare. Bine înțeles: singur nu cred în realizarea acestui gând.

Probabil însă, că guvernul nu va da în mâna dușmanilor noștri această lance cu tăișul inveninat, și va afla gestul completant — sau, nu-mi pasă, ironic — cu care o va trimite pe doamna Vlad acolo unde-i este locul, la familia sa.

trad. de Leontina Ciura.

IOAŢ BOŢU.

— *Novelă originală a „Unirii” de I. Agărbicean.* —
(Continuare).

— „Da aceasta-i nimic ce v'am spus. Eu știu multe. Gozav de multe am învățat de când m-am dus de-acasă. Vezi că pe acolo te întâlnești cu tot felul de oameni. Cu toate națiile, cu toate legile. Și fiecare om aduce ceva nou din părțile țării de pe unde-i el. Așa eră unul, un șvab gras, și cu o bărbie cât o căciulă. Acela ne povestește de

Victor în cauza înstruării analfabeților. Ne sperăm, că prin astfel de informații obiective cercurile conducătoare din Viena vor fi în chiar și cu persecuțiile, ce îndurăm, și cu nisuițele de înaintare.

Doamna Vlad. Publicăm în folionul de azi traducerea interesantului articol a scriitorului ungar *Er. Herczeg*, asupra doamnei Vlad. Abstracție făcând dela unele nuanțe cam ironice, articolul e scris cu o obiectivitate, cum rar mai aflăm în publicistica maghiară.

Jurnalul „Az Ujság” publică, în numerele următoare, câteva aderențe la acest articol. Amintim pe contele Haller și Dr. Hollosy.

Dela Asociațiune.

Nr. 1168 - 1908.

Circulară

On. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.”

Domnule Director,

E de prisos să mai accentuăm importanța ce o au prelegerile populare pentru înălțarea culturală și întărirea economică a țărânimii dela sate. Cu ajutorul lor putem îndeplini una dintre cele mai importante probleme ale instituțiunii noastre culturale: răspândirea culturii la sate. Experiențele de până acum dovedesc, că poporul arată cel mai mare interes față de sfaturile și îndrumările pe cari i-le dă cărturarimea cu ocazia prelegerilor. În despărțămintele, în cari co-

mitetele cercuale s'au îngrijit să se țină prelegeri sistematice și practice, să pot constata rezultate concrete îmbucurătoare. Și atunci când țărâni să vor convinge că „domnii” să îngrijesc din toată inima de soarta lor năcăjită, când vor vedea că domnii dela orașe vin în mijlocul lor să le arete, cu vorba și cu fapta, căile și mijloacele cari le pot înlesni traiul, li vor primi cu dragoste frățescă și se va întări și mai mult încrederea țărânimii în conducătorii săi.

Având în vedere importanța națională a acestor prelegeri, nădăduim că toate despărțămintele noastre își vor da silința să aranjeze în toate comunele de pe teritoriul lor asemenea prelegeri populare.

Comitetul central, în ședința sa ținută la 20 Iulie 1908, pentru a înlesni ținerea prelegerilor populare mai ales în despărțămintele lipsite de mijloace materiale a votat, spre acest scop, pe anul 1909 suma de 2000 coroane care se va distribui, în părți egale de câte 100 coroane, între 20 de despărțăminte ale „Asociațiunii.”

Pentru orientarea On. direcțiuni ale despărțămintelor, ne permitem a înșira principiile călăuzitoare la aranjarea prelegerilor populare și condițiunile ce trebuia să le îndeplinească despărțămintele pentru a putea fi împărțite de ajutorul de 100 cor. cel dă comitetul central:

1. Comitetele cercuale să stabilească de mai înainte comunele, în cari să vor ține prelegeri populare, având mai ales în vedere acele comune, unde până acum nu s'au ținut nici prelegeri populare și nici adunări cercuale și prin urmare „Asociațiunea” e mai puțin cunoscută. Se va mai avea în vedere situația scăpătată a comunelor și neapărata trebuință de a să face ceva pentru povățuirea locuitorilor spre a înainta în cele economice.

2. Comitetele cercuale vor face apel la întreaga cărturarimea de pe teritoriul despărțământului să țină prelegeri și să aranjeze șezători la sate, în Dumineci și sărbători. Dacă pe teritoriul despărțământului se găsesc specialiști în ale economiei, de exemplu preoți și învățători, cari în timpul din urmă s'au cvalificat în pomărit, vierit, stupărit etc., pe cum și medici, advocați, funcționari de bancă ș. a. m. d., trebuie invitați să se angajeze să țină prelegeri în diferite comune, tratând subiecte din specialitatea lor.

3. E de dorit, ca prelegerile populare să fie de mai înainte pregătite, dar să se țină liber — nu cetite — și cu demonstrațiuni practice. Tot ce să poate arăta și experimenta, să se arete și să se experimenteze, așa de exemplu:

- Referitor la cultura pământului, să vor arăta diferitele soiuri de mașini și recvizite agricole, și unde să poate, se vor pune și în lucrare, ca cei prezenți să se poată convinge de avantajele lor.
- Tot așa se va proceda la prelegerile despre pomărit, arătând cum să face în practică sămănatul pomilor, strămutarea, altoirea și formarea coroanei lor, etc.
- La cultura viei, se vor arăta de exemplu să face rigolarea pământului, altoirea viței, etc.
- La cultura legumelor, se vor arăta diferitele soiuri de semințe mai alese și specii din legumele cele mai frumoase și mai rentabile, etc.
- La stupărit, să vor arăta spre ex. coșnițele sistematice, diferitele soiuri de recvizite și mașini practice, și așa mai departe să va proceda și la alte ramuri ale agriculturii.

popa lor. Un popă ras, popistaș. Zice că eră nefusurat, că la ei popii nu să însoară. Da popa ăsta zice șvabul, că eră turbat rău după mueri. Și odată l'au prins feciorii din sat, l'au frământat în tină, i-au legat o icoană mare de gât și l'au purtat o zi întreagă prin sat. Rîdea șvabul când ne spune de să se spargă nu alta. Și după ce rîdea, ne întrebă: „Credeți voi că popii-s sfinți? Sfinți pe dracu! Nu-i nimica sfânt pe lume!”

Dar oamenii din jurul lui Ioan Boțu trebuia să se dee în laturi. Căci acesta izbea din mâni ca din lăstare, și cum vorbea cu obrazii cărnosi, umflați, stropia cu scuipe în toate părțile. Vinul îl bea altcum decât apa. Nici nu tîghitea de loc, ci numai golea paharul în gură. Crișmarul îi aducea mereu litrele, și nu peste mult Boțu rămase singur la masă, iar pe departe în jurul lui, să făcuse roată de oameni.

— „Cii, da ce beutor strajnic s'a ales din omul ăsta măi creștini!”

— Vezi ce face străinătatea! Câștigă ei bani mai mulți. Da li și papă de mama focului.

— Hoho, încă nu-i beut de ajuns. Da să-l vedeți mai târziu. Eu am lucrat cu el șase luni. Da li turbat! Vă spun eu, că nu am mai văzut așa ticăloșie. Și eră acolo un neamț, unul cu barba ascuțită, numai de acela știa frică Boțu. Că venia cu un biciu și pleasna de patasă și-l frigea. Și apoi tot mă mir, că să-l vedeți treaz cum lucra, și ce vorbe așezate spune.

— Păcat de el, așa de tinăr să pornească pe patima asta.”

Așa-l spovedeau oamenii de pe departe, apoi îl lăsau în plata Domnului, și s'apucau de alte povești.

Dar Ioan Boțu noaptea s'a tras el oarecum, căne cănește până acasă și mai mult n-a mai dat pe la crișmă. După sărbători și-a coperit casa cu șindilă nouă, și apoi a început să muncească aci în sat.

Mergeau unii, plecau alții pe țară departe.

— „Nu vi mă Ioane? îl întrebau,

— Mai stau și acasă.

— Vrei să te fusori se vede?

— Se poate.

— Apoi dar Dumnezeu să-ți ajute.

— Drum bun!

Și cu multă durere în suflet rămânea acasă. De câteori vedea pe vre-unul depărțându-se, bolia câte-o zi. Dar tot nu s'a dus. Cu oamenii din sat nu-i plăcea să se întâlnească. Îl eră greu de vorbele ce le-a spus, de petrecania ce a tras-o atunci la Paști. Cum ar fi vrut el să nu-și descopere slăbiciunea aceea urâtă aici în satul lui. Și după ce au trecut săptămâni și luni de-arândul, și a muncit mereu, fără să mai beie, începuseră deodată să se neliniștească. Gândul care l-a adus acasă din mari depărțări îl copleși din nou, îl muie oare cum în toate oasele.

Și după ce s'a frământat mult, într-o sară porni sfios pe o hudiță coperită de bol-

titurile frasinilor, spre o casă. N-a vorbit cu Ileana de trei ani nimica, și chiar atunci cum a vorbit? Iacă așa vorbe goale! Ce a știut el atunci.

Dar în cei trei ani lîngi de muncă grea de multeori chipul ei i-a luminat viața și suferințele. Și numai rar de tot se întunecea chipul acela: când apuca la beut. Dar gândul lui eră hotărât de atunci: ieau pe Ileana și voiu munci de douăori atîta, și nu voiu mai bea. Și iată acum e de o grămadă de vreme acasă și n-a vorbit cu ea. Nu, pentru că s'a temut. A știut, a auzit și ea de beția ce-a tras-o și are să-l urască.

Și omul acesta mare, puternic eră așa de slab acum, de orice copil l-ar fi răsturnat. Slab de fire. Se părea că-i peste puțină, ca în trupul acesta tare să nu fie și voință.

Și totuși au trecut săptămâni până a ajuns în vorbă cu fata. Și alte săptămâni până a înțeles și mama fetei, văduva Sanda; de ce-i vorba.

Și bătrâna se socotia singură: Omul sănătos, harnic. Are câteva fânate de poște ținea o vacă, o călărie și câteva capete de oi. Cum a vrea și fata? De beut nu mai bea. Poate și atunci la Paști a fost o întâmplare. Așa ziceau și oamenii. Deci cum va vrea și fata.

Dar fata eră bună bucuroasă. Nu pentru cutare dragoste mare, căci Ileana câteodată îi eră greu de Boțu, când îl vedea așa de sfios, așa de bleag.

Despărțămintele cari au schiopticioane le vor întrebuiți la prelegerile populare, fiindcă s'au dovedit a fi foarte potrivite pentru a deșteptă interesul țărănimii față de prelegeri.

Cele mai bune dintre prelegeri se vor înainta comitetului central, care le va censura prin organele sale și eventual le va publica în foaia „Asociațiunii” sau în „Biblioteca populară a Asociațiunii.”

4. Cu ocazia prelegerilor populare se vor înființa agenturi și biblioteci populare, spre care scop despărțămintele noastre primesc gratuit toate publicațiunile populare de cari dispune „Asociațiunea.”

5. Toate prelegerile se vor ține sub conducerea unui delegat al comitetelor cercuale. Spre acest scop membrii comitetelor cercuale vor avea să-și împartă conducerea și prezidenția prelegerilor, ca toți să lucreze deopotrivă la reușita acestora. Se va face propagandă ca la prelegeri să iea parte și poporul din comunele învecinate.

6. Comitetele cercuale vor avea să alcătuiască, în luna Ianuarie 1909, lista prelegerilor, pe cari au de gând să le țină în cursul anului, indicând atât comunele cât și numele conferențiarilor, pe cum și numele membrilor din comitet, cari le vor prezida.

Listele aceste se vor înainta comitetului central cel mult până la 1 Februarie 1909 arătând, dacă doresc să fie împărțite de ajutorul de 100 cor.

Acele dintre despărțăminte, cari nu vor înainta lista prelegerilor populare până la termenul indicat mai sus, nu vor putea fi împărțite de ajutorul de 100 cor.

O prelegere economică nu se va putea remunera cu mai mult de 10 cor. din partea despărțămintelor. Așa încât despărțămintele, cari primesc ajutorul de 100 cor. vor avea să țină cel puțin 10 prelegeri economice.

Deodată cu înaintarea acestor liste comitetului central, se va arăta și câte agenturi și biblioteci populare vor să înființeze, cerând numărul corăspunzător de exemplare din publicațiunile populare ale „Asociațiunii.”

Dar eră vorba că se mărită. Aici, unde stâncile nu dau hrană ori cui, un cap de muere singură, iarna nu are cu ce trăi. Și așa trebuie să se lege de un bărbat.

S'au cununat la biserică și popa le-a spus cazanie despre cum are să fie bărbatul și muerea în căsătorie. Și ei așa au fost ani de zile. Zece ani de zile. Să mirau oamenii cât o duc de bine, cum adună avere, ce copii sănătoși și curați au. Să mirau de Boțu că nu mai puneă strop de beutură în gura lui. Și să bucură în inima lui moale, Ioan Boțu, sărutându-și copiii, și să bucură mai ales văduva Sanda, că „are și ea unde să se aline la bătrânețele ei.”

Bărbatul își luă de mult gândul de a mai lucra în străini. Șimția el că brațele lui scot banul din peatră vârtoasă. Și văzând doi boi și doi cai în curte să gândia: pe rând încet încet, mai veni-vor și alții.

Dar nu să gândia în chipul acesta Heana. Ea avea mâncărime de avuție grabnică. Ea ar fi dorit ca îndată să mai pice o păreche de boi în curte.

(Va urmă).

Totodată atragem atențiunea On. direcțiunii asupra Tovărășilor sâtești, invitându-le să stăruiască să se înființeze cât mai multe în comunele de pe teritoriul despărțămintelor. Celce vor izbuti să înființeze tovărășii de credit, de producțiune, de valorizare etc. să fie împărțâșiți de premii, ca încurajare. De asemenea se vor da premii și cărțurarilor, cari vor înființă pepiniere de viță americană, grădini de pomi, gospodării model etc.

În părțile, unde e teren prielnic pentru negoț, despărțămintele se vor îngriji să angajeze un specialist — eventual mai mulți, — ca să țină cursuri de negoț pentru țărani în cari să li-se spună: 1. Folosul negoțului la sate; 2. Intocmirea unei prăvălii; 3. Marfa cu care trebuie să înceapă negoțul; de unde se poate procura această marfă; 4. Părți mai de căpetenie din legea comercială; 5. Pregătirea hârtiilor trebuincioase pentru cererea dreptului de a deschide prăvălie; 6. Indrumări pentru purtarea socotelilor; 7. Despre înșoțirile de consum etc.

Comunicând onoratelor direcțiunii acest program de acțiune, le atragem atențiunea să ieie cu ajutorul comitetelor cercuale dispozițiuni, ca să câștige ajutoare materiale și din alte părți (averea proprie, venitul petrecerilor, donațiuni dela bănci etc.) ca să se poată țineă cât mai multe prelegeri economice la sate.

În așteptarea răspunsului D-Voastră Vă rugăm, Domnule Director, să primiți încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, în 10 Decembrie 1908.

Iosif St. Șuluțu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

Curs pentru cantorii noștri din arhidieceză.

În senzul deciziunilor Veneratului Sinod arhidiecezan gr.-catolic, dela 10—22 Maiu 1904. și 22—23 Noemvrie 1906, (pag. 23 IX.), fiind recercat din mai multe părți aduc la cunoștință, că cu începerea lui 1 Februar 1909, voi deschide în Blaj, un curs pentru instruirea și calificarea cantorilor noștri.

În senzul deciziunilor aceluiaș Ven. Sinod, candidații au să dovedească, că au împlinit cel puțin 18 ani, că au purtare morală bună, și că știu ceti și scrie cu litere latine, și știu ceti cu litere cirile și că au voace bunișoară. Ca taxă de instrucțiune vor avea să plătească fiecare câte 20 cor.

Însinuările au să se facă la subscrisul până în 28 Ianuar n. a. c., iar cursul se va începe în 1 Februar a. c. st. nou.

Cursul nu se va începe însă decât numai în cazul, că se vor însinua cel puțin 10 candidați.

Cursul se termină în 15 Martie (6 săptămâni) când cei ce vor dovedi progres îndestulitor, în urma examenului ce-l vor face sub prezidiul unui membru capitular, vor primi și diplomă de calificare în cantul și tipicul bisericesc.

Blaj, 1 Ianuar 1909.

Aron Paplu, m. p.
prof. de cant și tipic la Institutele de învățământ gr.-cat.

Învitare de abonament.

Cu 1 Ianuar st. n. 1909 intrăm cu ajutorul lui Dumnezeu în anul al XIX-lea al foii și publicăm abonament nou la „Unirea,” rugându-ne, ca stimații noștri cetitori să binevoiască a-și reînnoi abonamentul de timpuriu.

Prețul de abonament rămâne tot cel de până aci, care este indicat în fruntea foii.

Celce sunt încă în restanță cu abonamentul de pe anul trecut, cum și cei în restanță de pe mai mulți ani de mai înainte, sunt rugați respectuos, să binevoiască a-și achita datoria.

Administrațiunea.

Nr. 1—1909.
soc. mes.

CONVOCATOR.

Domnii membrii ai „Societății meseriașilor din Blaj,” în virtutea §. 16. din statute sunt invitați cu tot onorul la a

VI-a adunare generală ordinară,

care se va țineă **Duminecă în 14 Februarie n. 1909 la 3 oare d. a.** în localul Casinei române din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1908.
3. Raportul casarului și proiectul de budget pe 1909.
4. Alegerea alor două comisiuni a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de budget pe anul 1909 și înscrierea de membrii noi.
5. Alegerea comitetului.
6. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
7. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 12 Ianuarie n. 1909.

Gavril Precup, Augustin Gruția,
prezident. secretar.

Noutăți.

Din dieceza de Lugos. Au fost numiți protopopi actuali: *Dr. Valeriu Tr. Frenț*, dela Orăștie, *Ieronim Pascu*, dela Bogșa și *Nicolae Muntean* dela grădiște. Asesori consistoriali cu drept de a purta brâu roșu au fost numiți: *Ioan Tucu*, capelan Lugos — *Dr. Iosif Siegesin*, profesor Budapesta și *Romul Baca*, paroh Bonțar.

Hymen. *Livia Tincu* și *Dr. Nicolau Ilie* fidațiați.

Numai în cruce este mântuire. — Părintele *Nicolae Popa*, preot unit român în Decănești (Dekánesd p. M.-Lázur) dieceza de Oradea-Mare a lucrat cât se poate de bine și foarte folositor, pentru ceice își înțeleg misiunea, când a tradus pe limba noastră broșura „Numai în cruce este mântuire,” care cuprinde șapte predici pentru postul mare, — toate despre cruce. — Autorul acestor predici e părintele religios *M. P. Prattes*, care folosește cu multă erudiție toate mijloacele oratorice de a învăța și a înduplecă pe ascultător, ori cetitor, spre a convinge, că în cruce se află adevărata înțelepciune, în cruce își află păcătosul mântuirea și toți calea mântuirii, — că crucea este laboratorul adevăratei dragoste, că suferințele noastre se sfințesc în crucea lui Isus, că în aceea consistă puterea și mângâierea noastră și că în crucea lui Hristos viața noastră e viață de creștin, iar moartea e pragul fericirii. Domnul Hristos a venit, ca viață să avem, ca viața noastră să nu fie o putreziune, ori o gheață, [ci în ea să se manifesteze putere, energie, iubire, abnegațiune și eroism, ce sunt proprietăți de a sufletului și nu a materiei, ce ne slăbește olojește, întunecă și nimiceste. Cetind predicile părintelui Prattes, simțеști o dulceță în mijlocul chinurilor, lipselor și suferințelor te îmbărbătezi în mijlocul luptei și dorești să-ți înfrățești viața cu viața Aceluia, care a murit pe cruce. Traducerea e destul de bună și poate folosi aceasta broșură, ce are 90 pag., fiecare preot român: unit și neunit nu numai împotriva murmurului aproape general, ce să ridică pentru suferințe, ei și împotriva acelor, cari batjocoresc crucea, nevoind să înțeleagă însămnătatea ei. Să poate procura dela traducător și dela librarul *Vidor Manó*, Nagy-Várad. Prețul nu-l știm.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de „Reuniuniunea femeilor române din Sibiu,” deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucatărie fină. Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor. Elevele primesc locuința și întregă întreținerea în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela comitetul reuniunii. În timpul acestui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile.

Producțiunea teatrală a meseriașilor din Blaj. Sâmbătă în 9 Ianuar n. 1909 Societatea meseriașilor din Blaj a aranjat o producțiune declamatorică-teatrală împreună cu cântări. S'au predat piesele: *Capriciul unui tată* trad. de M. Popescu și *Curiozitate femeiască* trad. de Z. Bărsan. Diletanții și-au jucat rolurile spre îndestulirea publicului. În special a jucat bine: Dna Ana Nyérges și Ales. Păcurariu. Bine și-au jucat rolurile și Dșoarele *Otilia Ritiu*, *Maria Poia*, *Dni Emil Rozor* și *Adrian Nyérges*. — A declamat cu mult simț Dșoara *Minerva Coltor*, poezia *Mama*, de G. Coșbuc. Prestațiunile corului de astă dată au lăsat mult de dorit. După producțiune a urmat dans, care a durat până târziu.

Dacă o femeie va spăla mai mult timp cu săpunul Schicht iar alta cu săpun comun să va putea observa că ceace a folosit săpunul Schicht va sfârși spălatul mai iute, iar hainele vor rămânea curate bine conservate și albe — pe când cealaltă va sfârși lucrul mai târziu iar hainele vor rămânea gălbui și să vor ruina curând.

Avis. Preoții și învățătorii noștri, cari țin prelegeri cu adulții în comunele noastre românești își implinesc o frumoasă datorință, dacă introduc pe analfabeți nu numai intrale scrisului și cetitului ci le dau și povețe folositoare. Un bun îndreptar spre scopul acesta sunt și „Sfaturile pentru țărani și viața sf. Izidor” căci este cel mai frumos tip de cinste și sirguintă a unui plugar. Aceasta broșură costă 16 fil. — la 10 es. să dau 2 es. gratis, la 50 es. să dau 15 es. să află de vânzare la Librăria Semin. teol. gr.-cat. în Blaj.

Necrolog. † *Ioan Moldovan*, paroh-protopop gr.-cat. al Cătinei, membru fondator al „Asociațiunii,” președintele institutului de credit și economii „Câmpiana” etc. după un morb scurt, provăzut cu sf. Sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminică în 10 Ianuarie st. n. la 4 oare p. m. în al 72-lea an al etății și al 48-lea an al căsătoriei și preoției. A luat parte la înmormântare, ca delegați ai Escelenției Sale Mitropolitului: canonicul *Gh. Muntean* și prof. *Aron Papiu*. Condolențele noastre îndureratei familii.

Odihnească în pace!

Traian A. Todorescu, producător de vinuri în Világos (Șiria) lăferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: *Musca-maderat*, *Gașsa*, *Șiria*, *Covasint*, *Minis*. Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 10—52

Slăbiciunea

provenită din morb să delătură ușor prin întrebuintarea *Emulsiunii SCOTT* întărind și însănătoșând pe cel slăbit.

Stomacul slab și gingășit

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu încredere aminte la marca scutitoare Pescarul.

(47) 15—22.

căruia nu-i prieste uleiul de pește mistuie cu ușurință Emulsiunea de SCOTT. Afară de aceea Emulsiunea aceasta e cu mult mai nutritoare.

Prețul unei sticle originale e 2 cor, 50 fleri.

Se află în ori ce farmacie.

A V I S!

Un candidat de avocat dr. iur. cu prăcsă mare caută aplicare în vre-o cancelarie advocațională pe lângă condiții modeste — pe 1 Februarie 1909. A se adresă la redacția foaiei acesteia. (53) 3—3

Nr. 8017—1908.

Publicare de concurs.

Devenind vacantă „fundațiunea prima transilvania” la institutul regnicolar din Cluj pentru creșterea surdo-muților, spre împlinirea aceleia publicăm prin aceasta concurs.

La locul acesta fundațional pot concurge numai elevi prunci și prunce din părțile transilvane ale Ungariei, fără deosebire de religie și naționalitate, cari au împlinit 7 ani dar n'au trecut de 10 ani.

La cerere sunt a se alătură:

- carte de botez, sau atestat de naștere.
- atestat dela medicul cercului, prin care se adeverește surdo-muția suplicantelui.
- adeverința comunală despre starea familiară și a averii suplicantelui.

Pentru atestatele de sub b) și c) se pot folosi numai formulare cari la cererea concurentului le estradă direcțiunea institutului surdo-muților din Kolozsvár.

Cererile concursuale sunt a se trimite subscrisului până în 10 Februar 1909.

Elevul care dobândește locul acesta fundațional capătă în institut: locuința gratuită, proviziune deplină și instrucțiune.

Blaj, 29 Decembrie 1908.

Victor Mihályi, m. p.

arhiepiscop și mitropolit gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

(1) 2—2

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie, Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 1—85

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

51

Într'un apartament să află patul cel de fer, pe care fu legată Epicharis. Șuruburile fură învârtite încet. Corpul cel svelt să întinse, însă fata cea curajoasă nu scoase nici un țipet de durere. Singur numai o tremurătură ușoară în jurul gurei tradă, cât suferea.

Nero o privea încântat.

„Depărtați-vă!“ demândă el soldaților. „Când voi avea lipsă de voi, vă voi striga.“

Fata roși; corpul începuse să tremur; se fie singură cu Nero, eră moartea ei!

Împăratul își încolăci brațele în jurul corpului frumos al fetei și acoperi cu sărutări fierbinți umerii și grumazul; abia putea bălăbăi de pasiune. „Epicharis, dulcea mea, mă topesc de chinurile dragostei; inima mea arde pentru tine. Nu poți se mă iubești și tu? Gândește-te, că Nero, imperatorul, te roagă pentru amorul tău!“

„Mi-e scârbă de tine, ticăloșule!“

„Epicharis, eu mă rog, pe când a-și putea să-ți demând, să mă folosească de forță! Însă nu vreau aceasta! De bună voie să-mi dăruiești amorul tău, să-mi acorzi favorul tău! Uite, te scap de chinuri, sum maritimos. Tu ai plănuit, dimpreună cu alții uciderea mea; eu îți dăruiesc viața, libertatea, tot ce dorești, numai iubește-mă! Fi a mea! Epicharis, dulcea mea, vei duce o viață plină de plăceri și delicii nestărsite!“

Și împăratul desfăcu șuruburile cu mâinile sale proprii și acoperi cu sărutări membrele corpului ei tremurător.

Acestea își luară pe încetul forma și poziția lor de mai înainte, și Epicharis scoase un suspin de ușurare. După ce mâinile și picioarele i-au fost liberate, ea se ridică repede și cu un gest mare respinse dela sine pe împărat.

„Mi-e groază de tine,“ zise ea întunecat. „Ești încunjurat de umbrele jertfelor tale omorâte! Îmi însufii spaimă și scârbă, infrișoșatule!“

„Taci!“ strigă împăratul. „Chiar și dacă m-ai uri, eu totuși te iubesc. Te iubesc cu turbare, până la nebunie! Vină, dulcea mea, să ne scufundăm în marea delicioasă a amorului și se uităm lumea și toate din jurul nostru!“

Brațele sale cuprinseseră corpul cel tremurător și strigă cu voce nădușită: „Epicharis, te iubesc! te iubesc!“

Deodată însă amuți; pe prag stătea găfâind Poppăa, soția sa, și-și ținea ochii atinți cu furie asupra lui Nero. „Așa dar tu mă înșeli, Nero!“ strigă ea. „O, falsule, necredinciosule!“

Acest cuvânt avu efectul unei lovituri în fața împăratului. Când se văzu surprins astfel, fu apucat de o furie turbată.

„Ce vrei aci?“ urlă el. „Ce te târai după mine ca o pisică? Pleacă de aci, pleacă!“

Vocea sa răsuna răgușit, iar ochii săi aveau privirea sălbatică a unui nebun. Poppăa însă nu se retrase nici un paș.

„Urmează-mi!“ zise ea cu agerime, ațtând prin aceea și mai mult furia împăratului.

„Încă nu,“ zise el, „până ce nu am ropt aceasta floare proaspetă! Lasă-mă!“

„Nu, îmi vei urma! Trebuie să-mi urmezi, Nero!“

„Pe Hercules femeie, retrage-te. În poziția ta nu ești o femeie de dorit. Mergi!“

„Nero, aceasta a fost o ticăloșie!“ găfăi Sabina.

O furie grozavă cuprinsese pe Cezarul iritat; el sări spre dânsa și-i dete cu piciorul o lovitură în pânțele, încât ea căzu la pământ, scoțând un țipet puternic.

Dintre buzele cele palide pătrunse o văierătură lină; la vederea corpului fără viață a soției sale, Cezarul se înspăimântă.

„Poppăa!“ strigă împăratul. Ea însă nu dedea nici un semn.

Atunci împăratul ieși repede și chemă sclavii; împărăteasa fu ridicată cu grije și dusă în dormitorul ei.

„Medicii! Medicii!“ strigă împăratul și se depărtă cu grabă. Într'aceea Epicharis ședeă, incremenită de spaimă, pe patul ei de fier. Gândurile ei urmăreau pe împăratul. „Dacă se reîntoarce,“ cugetă ea, „sum pierdută! Afară din locul acesta grozav, afară!“ Ea se lăsă încet jos; când însă încercă să se ridice, simți dureri ascuțite în închieturi. Se lăsă jos, suspinând. Mâinile și picioarele o dureau, capul îi ardea în friguri. Astfel ea zăcu timp îndelungat....

Acum auzi un răsufu găfăitor, carele se apropiă de odaia ei. Cu puterea desperării se aruncă ea la ușe și împinse zăvorul.

Un pumn puternic bătă în ușe. „Deschide, Epicharis, deschide! Eu sum, Cezarul!“

Epicharis nu răspunse.

Din nou se auzi vocea împăratului, mai tătai rugătoare, implorătoare, în sfârșit amenințătoare.

După ce toate rugăciunile sale fură zadarnice, el chemă pe sclavi, cari se apucară de ușe cu săcurile.

Epicharis vedeă, că e pierdută; o hotărâre repede luci în spiritul ei. „Mai bine se mor, decât se trăiesc desonorată!“

Ea căută în jur de sine după vre-o armă; însă nu descoperi nici baremi un cuțit.

Tot mai vehement sunau loviturile contra ușei; împăratul îndemnă pe sclavi la lucru.

Atunci în odaie se auzi un strigăt: „Cezarule, te urăsc până la moarte!“ Eră vocea lui Epicharis.

În desperarea ei cea mare, ea luă o hotărâre eroică: Cu dinții ei cei ageri își mușcă vinele principale dela mâni, încât pe padimentul strălucitor de marmură se revărsă un torente roșu de sânge.

Cu mâinile sângerânde își întocmi îmbrăcămintea cea ușoară și închise ochii.

Prin scurgerea abundantă a sângelui, viața o părăsi repede.

Când ușa căzu toată fărămi și împăratul intră înăuntru, dinaintea sa zăcea un cadavru.

Capitulul XLIII.

Nazarineanule, fă o minune!

Poppăa Sabina să svircolea în dureri crâncene pe așternutul ei; lovitura de picior a împăratului o aruncă pe patul de moarte. Medicii împăratului îi deteră beuturi alinătoare, însă ele nu ajutară nimic.

În noaptea următoare ea născu un copil mort.

Împăratul să infuriă și voi să pună ca se omoare pe medicii.

„Stăpâne,“ zise înțeleptul Eurotas, „o moară-mă! Dar gândește, că aceasta nu dă viață copilului acestuia! Contra naturii și a ursitei nu poate lupta nici arta medicilor.“

Nero recunoscu neputința sa și să infuriă și mai tare. Nu durerea după copil, nu iubirea părintască eră, ceea ce îl agită; ci nefericirea, că a pierdut moștenitorul tronului și numelui său. Apoi recunoașterea, că nici el nu poate să facă mai mult, decât alți oameni!

Stând lângă cadavrul fiului său, al cărui catafalc părea că se zgăe batjocoritor la dânsul, strigă către zei, ca aceia să se îndure spre dânsul.

Zei însă erau surzi, preoții fugiau îngroziți dinaintea împăratului turbat. „Am știut-o de mult,“ strigă împăratul, „și acum o știu cu siguranță: zeii cei vechi n-au nici o putere.“

Noul pontifice, carele a fost pus în locul lui Titus Claudius Sabinus, își acoperi îngrozit fața, pentru a nu auzi și vedeă păcatul nemai pomenit.

O zi și o noapte dură furia Cezarului; apoi căzu frânt de oboseală și adormi. Când să trezi, după mai multe ceasuri, să uită întunecat și o brazdă adâncă zăcea între ochii săi.

„Eurotas,“ zise el cu voce nădușită către medic, carele nu l-a părăsit nici pe un moment, „Eurotas, credința în zăi am îngropat-o, nimic nu-i adevărat despre dânsii! Odată însă am auzit despre un nou Dumnezeu, carele s'ar fi ivit în țara Iudeilor. Să zice, că el a înviat pe mai mulți morți. De acesta am eu lipsă! El să-mi ajute, să-mi învie copilul meu...“

„Stăpâne,“ zise medicul, „aici nici chiar un Dumnezeu nu poate să ajute.“

„Taci, căne,“ injură împăratul, „și adă încoace pe un preot de al Dumnezeului celui nou. Îi dau aur cât îi trebuie, însă copilul meu trebuie să trăiască!“

„Te ascult, puternice imperator,“ zise medicul. „Te ascult, pentru că mi-e milă de tine în durerea și neputința ta,“ adause el încet. „Dar pe cine să chem?“ vorbi el tare.

„Un preot al creștinilor, un nazarinean!“

„Stăpâne, ai pus ca să-i omoare!“

„Pe toți? Nu! În închisori să află încă cu sutele. Între aceștia să va găsi de sigur și vre-un preot.“

Medicul să depărtă întristat.

Nero intră în odaia de alături, unde Sabina să zvircotea în chiuri grozave. La intrarea lui ea scoase un țipet.

„Ce-ți este?” întrebă Nero. „Nu te simțesti mai bine?”

„Mor!” gemu Sabina „Și numai tu ești de vină, infrișatule.”

„Sabina, iartă: am făcut-o în mânie! Și apoi: tu nu vei muri, de bună seamă nu.”

„Uciagașule! Uciagașule!” strigă bolnava și-și implântă degetele în plapăma de purpură.

„Femeie,” strigă Cezarul cu voce nădușită, urlătoare, „femeie, nu mă turbă. Eu și așa aproape plesnesc de năcaz.”

„Uciagașule!” horcăi Sabina, „uciagașule!”

Atunci împăratul căzu lângă așternutul soției sale și privi cu ochii sgațiți la ceea ce să luptă cu moartea. Corpul împărătesei era scaldat în sudori; ochii îi erau închiși, iar buzele i-să mișcau, ca și când ar fi vorbit încet.

Sclavele stăteau îngrozite la o parte și priveau fricoase la împăratul. Nero își plecă capul înainte, pentru a să uită în fața Sabinei. Atunci auzi, cum ea scotea cuvinte scurte, agitate: „Otho... dulcele meu, te-am iubit!... Am lăcomit însă după purpură... Acum... s'a sfârșit!... În toate părțile văd sânge!... Nimic decât sânge... mă încunjură ca o mare!... Ajuțați-mi... mi-să urcă la grumazil!... Mă nădușesc...”

Ea să ridica deodată și cu ochii sticloși al unei moarte să zgâi la Cezar.

Apucat de groază, acesta sări în sus.

Atunci Sabina deschise gura, încât să văzură dinții cei plini de sânge, și bâlbâi: „Nero, uciagaș...”

Un sunet horcăitor, un torente de sânge, carele stropi pe împărat... și capul cel frumos căzu încet pe pernele de mătăasă, pentru a nu se mai ridica niciodată: Poppăa Sabina era moartă!

Nero fugi de lângă cadavru: se temeă de el și de sine însuși! — — —

La știrea despre moartea Sabinei poporul rămase nepăsător.

Nero arată o durere mare. El făcu cunoscut, că corpul împărătesei nu va fi ars pe rug, ci, după obiceiul altor regi, va fi îmbalzat și așezat în cripta Iulianilor.

Pe când Nero făcea pregătirile de înmormântare, carea avea se fie de o pompă ne mai auzită, soldații aduseră în hală pe un moșneag.

„Ce vrea acesta?” strigă împăratul.

„Divule: acesta este nazarineanul, pe care l-am găsit.”

„Ah, așa e,” zise împăratul, „imi aduc aminte: copilul meu, sârmanul meu copil!”

Și el îl conduse în odaia mortuară, carea era plină cu un miros îmbătător de flori și tămâie.

„Aci zace copilul,” zise Nero. „Ești tu într'adevăr un nazarinean?”

„Sum un creștin!”

„Și unul dintre preoții lor?”

„Sfântul Petru, marele apostol, m-a designat, se fiu păstor.”

„Cum te numești?”

„Urbanus!”

„Spune-mi, preot al creștinilor: Pot fi înviați mortii?”

Împăratul privea încordat la fața serioasă a moșneagului.

„Singur numai Dumnezeu poate se redeie sufletul corpului cel mort,” zise Urbanus sărbătorește.

„Dumnezeu, zici tu: care Dumnezeu?”

„Dumnezeu cel adevărat.”

„N-are el nume?”

„N-are decât un nume, acesta însă spune totul: este Dumnezeu!”

„Voi îi numiți Hristos?”

„Cunoști numele lui: pentru ce mă întrebi?”

„Pentru că vreau se încerc puterea lui.”

„Ai voit —?”

„Ascultă, nazarineanule: voi ziceți despre Dumnezeul vostru, că el poate face lucruri mari, că a înviat chiar și pe morți —”

Moșneagul afirmă și ochiul său lucea.

„Pe un tiner din Naim, pe o fetiță din Capharnaum —” zise el.

„Așa dar: Dumnezeul vostru să-mi învie copilul meu. Roagă-te la el! Poruncește-i, tu, preotul său! Dacă o faci, te voi încărca cu aur și onoruri!”

Atunci moșneagul se retrase cu un paș și se uită plin de demnitate la împărat.

„Cezare,” vorbi el, „Cezare: nu păcătui! Crezi tu, că Cel-Preasfânt, carele tronează în cer, se lasă a fi silit? Puterea lui este atât de mare, încât îi succed și lucrurile, cari oamenilor li-să par imposibile. El întunecă soarele, el oprește mersul stelelor, el chiamă pe morți din mormintele lor, însă numai atunci, când îi convine. Și din îndurarea și mila pentru durerea părinților el ar putea se trezească și pe copilul tău. Eu însă sum prea nevrednic, decât ca să-l pot rugă, se facă o minune. Și mi-e teamă, că nici nu m-ar ascultă!”

„Nu te-ar ascultă? Atunci el este fără putere... atunci Dumnezeul vostru este o minciună scârnavă, iar învățătura lui este prefăcătoare. Mărturisește, Nazarinean blăstămat: Dumnezeul tău este un șarlatan, carele a voit se seducă lumea.”

„Vorbești ca un copil,” strigă moșneagul cu ochii înflăcărați și statura sa părea că crește.

„Pretinzi o minune? — Crezi tu, că acel Dumnezeu, pe ai cărui aderenți tu ai lăsat să-i omoare cu sutele, îți va acorda o astfel de grație?... Crezi tu, că ești vrednic de ea?”

„Ascultă, bătrânule, ești prea îndrăzneț. Dacă n-ar fi copilul meu, pentru care trebuie să te ascult, deja de mult ași fi pus să te tortureze. Acum e destul! La moment să-mi învii copilul, ori de nu, pun să te sfășie!”

„Fă-o, Cezare! Nu mi-e frică nici de tine, nici de mânia ta și mor cu bucurie pentru Domnul meu!”

„Nebuni ce sunteți!” strigă împăratul.

„Așa de frumos este, se mori?”

„Da: pentru că dincolo de poarta morții ni-se deschide o viață nouă, cerească, locuirea lângă Dumnezeu!”

Nero răsă batjocoritor. „Bine,” strigă el, „mă voi îngriji, ca se ajungi cât mai curând la Dumnezeul tău cel mincinos. Soldați, prindeți-l!”

Soldații apucară pe moșneag și-l târâră afară, la moarte.

Cezarul însă urlă de durere și furie. „Sămânție afurită a nazarinilor,” strigă el, „vreau să te strivesc de tot. Minciună este învățătura voastră, minciună este Dumnezeul vostru! Poate, că Domnul vostru e de vină, că copilul meu e mort. Ha, vreau să vă sfășiu, vreau să vă sugrum, ca lupul, când năvălește între oi, ca leul, când se aruncă urlând asupra animalelor deșertului!”

Tremurați, câni de creștini, tremură, Dumnezeule mincinos: Leul cezarc își ridică brâncile și vă doboară. Soldați, alergați, percurgeți orașul, pătrundeți în ascunzătorile cele mai dosite, și unde găsiți un nazarinean, aruncați-l în închisoare! Vreau să-i restignesc, cum a fost restignit Dumnezeul lor! Să-i restignească și să-i sfășie! Să-i sfășie lei mei! La lei cu creștinii, la lei!”

Când după aceea văzu fața desfigurată a copilului său, îl apucă groaza și fugi afară. „Acest miros de mort,” zise el și-și învălui fața, „mă face să mă cutremur. Aci moartea — și colo moartea! Afară, afară la viață, la soare...!”

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5-30

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5-30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime,*

Dumnezeu Creatorul, Intruparea

Domnului și Grația. fco. 7-30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7-30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1-50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru biblioteci. — Să afia de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Posta Administrațiunei.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Sebeși (p. N. Sajó) pe 1909. *Crișobara* pe 1908. *M. Ny. Orade* pe 1909. *Dr. A. L. Orade* pe 1909. *Udi Szt. Plier* pe 1908. *Sângeorgiul de Câmpie* pe 1908. *Rév* pe 1908 sem. 1. *Roșia de munte* pe 1908. *Bistra* pe 1908. *Pătrângenii* pe 1908. *Buciumșeasa* pe 1909. *Boarta* pe 1908. *Berchiș* pe 1908. *Copăcel* pe 1908. *Hurez*, primim ofertul. Cuităm pe 1909 și așteptăm plățirea și a restanței de pe anii trecuți. Cu *Sevestrenii* împreună sunteți datori pe anii 1905 — 1908 fine. *Vaidareci* pe 1906 și 1907. *Alfalău* pe 1908 sem. 2. *Bicaz* pe 1908. *Bilbor* pe 1908. *Salamaș* pe 1908. *Csik Szt. György* pe 1907 și 1908. *Túr* pe 1906. *Turda nouă* pe 1908. *Doștat* pe 1908. *Cașva* pe 1898—1907. *Gâmbuș* pe 1907 și 1908. *Șpâlnaca* pe 1905 și 1906. *Pogăceaua* pe 1908. *Bărdos* pe 1908. *Mădărașul de Câmpie* pe 1908. *Săbad* pe 1908. *Ciunga* pe 1905 și 1906. *Fărău* pe 1908. *Șutu* pe 1899. *Căpușul de Câmpie* pe 1908. *Cheța* pe 1903. *Chimitețnic* pe 1906 sem. 1. *Dateș* pe 1903 și 1904. *Craifulău* (distr. Fărăgău) pe 1905, 1906 și 1907. Drept quită servește recipisa postală cu provocare la posta adm. din numărul prezent. *Milașul mare* pe 1905, 1906 și 1907. *Pintic* pe 1908. *Sotelec* pe 1907. *Adămuș* pe 1908 sem. 2. *Boziaș* pe 1908. *Bobohalma* pe 1908. *Cerghizel* pe 1908. *Corpaș* pe 1907 sem. 2. și 1908 sem. 1. *Juriul de Câmpie* pe 1906. *Feleac* pe 1908. *Feneșul sădăsc* pe 1903. *Cichindeal* pe 1905 și 1906 sem. 1. *Hususău* pe 1902 și 1903. Pe anii 1904 — 1908 e în restanță. De asemenea și *Lodroman* pe anii 1905 — 1908. *Lunca* pe 1908. *Budateleț* pe 1908. *Fiscut* pe 1908 sem. 2. *Ghiriș* (de Arieș) pe 1903, 1904 și 1905. *Tăuni* pe 1908. *Ighiu* pe 1907. *Sănișdru* pe 1907 și 1908. *Beld* pe 1908. *Gârbova infer.* pe 1908. *Gârbovița* pe 1904. *Mișcreac* pe 1903 și 1904. *M. Căpuș* pe 1908. *Alba-Iulia-Maieri* până la finea anului 1908. *Lugoș* pe 1907. *Racovița* (Buziaș) pe 1908. *Silay* pe 1905 sem. 2, 1906 și 1907 sem. 1. *Vișag* pe 1905 și 1907. *Icloda* pe 1904. *Liget* pe 1908. Restul îl sperăm.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(84) 13-52

Circulația trenurilor

prin gara Blaj—Kükülszög — valabilă din 1 Iunie n. 1908.

dtră Teuș pleacă:	personal	12:53
	mixt	7:02
	acelerat	7:35
	acelerat	2:52
	personal	1:53
dela Teuș sosește:	acelerat	10:15
	personal	8:09
	acelerat	5:40
	personal	9:00
	personal	12:39
dtră Prajd pleacă:	acelerat	12:22
	mixt	3:58
	personal	2:05
	acelerat	9:05
	mixt	3:02
dela Prajd sosește:	personal	9:11
	mixt	2:43
	mixt	8:44
	personal	12:38
	mixt	6:48

Rog să o tai și să o păstrezi.

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Oroloagele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi.

(8) 1-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețurent! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 9-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

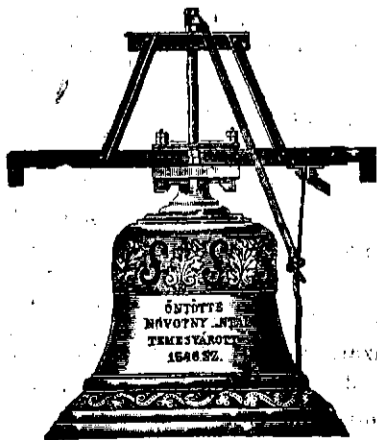
(46) 11-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 11-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: capitale asigurate asupra vieții:

95.816.412 coroane.

9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare. pe sum și dela subagenții din toate comunele mai mari.